

ПРОТОКОЛ № 117
от дистанционното заседание чрез видеоконферентна връзка на
Гражданския съвет към ВСС, проведено на 24.04.2026 г.

Днес, 24 април 2026 г., петък, от 10:00 ч. в сградата на Висшия съдебен съвет, Зала 512, ул. „Екзарх Йосиф“ № 12, гр. София, се проведе заседание в смесена форма – присъствено и дистанционно чрез видеоконферентна връзка, на Гражданския съвет към ВСС (ГС-ВСС), на което присъстват:

От страна на неправителствените и професионалните организации:

Г-жа Пенка Велинова – съпредседател на Гражданския съвет към ВСС от страна на НПО, член на УС на Българската съдийска асоциация;

Адв. Татяна Лисичкова – представляващ Асоциация „ФОРУМ“;

Г-н Тодор Балабанов – представител на Асоциация „ФОРУМ“;

Г-жа Светла Дерменджиева – представител на Асоциация „ФОРУМ“, онлайн;

Г-жа Мария Колева – председател на Асоциацията на държавните съдебни изпълнители, онлайн;

Г-жа Десислава Михайлова – председател на Българската асоциация на съдиите по вписванията, онлайн;

Г-жа Елисавета Стойкова – член на УС на Камарата на независимите оценители, онлайн;

Г-н Христо Колев – член на УС на Камарата на следователите в България, упълномощен за днешното заседание да представлява Асоциацията на прокурорите в България;

Г-н Стоян Димитров – член на УС на Сдружението на администрацията в органите на съдебната власт;

Г-жа Богдана Лазарова – председател на УС на Академията за изследвания в сигурността и отбраната;

Адв. Иванка Георгиева – председател на УС на СНЦОП „Обединение на свободните адвокати“, онлайн;

Адв. Диана Димитрова – представител на СНЦОП „Обединение на свободните адвокати“, онлайн;

Адв. Маринела Ашикова – представител на СНЦОП „Обединение на свободните адвокати“, онлайн;

Г-жа Красимира Димитрова – член на Сдружението на одиторите в публичния сектор;

Г-жа Мила Георгиева – председател на УС на Центъра за приложно-правни изследвания и практики, онлайн;

Г-жа Емилия Николова – председател на Съюза на съдебните заседатели в България;

Г-жа Даниела Събева – председател на Съюза на вещите лица;

Г-жа Ваня Петрова – зам.-председател на Съюза на вещите лица;

Г-жа Полина Кавръкова – член на Съюза на вещите лица.

Становище по т. 1 от дневния ред представи:

Инж. Албена Желязкова – представител на Българската асоциация на вещите лица и експертите.

Гост на заседанието:

Инж. Марин Гергов – председател на УС на Камарата на инженерите в инвестиционното проектиране, онлайн.

От администрацията на Висшия съдебен съвет:

Г-жа Кремена Капралова – експерт на ГС към ВСС;

Г-жа Валентина Тесовска – технически сътрудник на ГС към ВСС.

Заседанието протече при следния дневен ред:

1. Проект на Закон за вещите лица;

Вносител: Съюз на вещите лица

2. Организационни въпроси.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Здравейте, дами и господа! Нека да започнем днешното заседание и да проверим присъстващите.

/Следва представяне на участниците и упълномощените организации в днешното заседание. Христо Колев уведоми, че Десислава Петрова, поради служебна заетост, е упълномощила Камарата на следователите в България да представлява Асоциацията на прокурорите в България и при възможност ще се включи онлайн в заседанието./

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Преди да ви представя с дневния ред, с който всъщност всички сте наясно, имам удоволствието да запозная всички, че имаме член на ГС-ВСС, който е награден с награда за две журналистически разследвания, свързани с измамите чрез арбитражни решения и за предаване на кол-центровете, нашият журналист Богдана Лазарова. Поздравления от всички!

/Ръкопляскания и поздравления./

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Първо искам да кажа, че за втори път тази награда – на Съюза на юристите (СЮБ), и Владо Славов отбеляза, че съм прецедент в това отношение.

Наистина доста ценно е една такава награда, защото за човек неюрист трябва да ви кажа, че е страшно трудно да се пише и да се правят предавания за съдебната система – трябва да знаеш поне колкото половин юрист, ако не и повече. Другото нещо, което искам да отбележа, аз се радвам, че така Съюза на юристите – щом за втори път, значи трайно оценяват, следят. Но пък от друга страна сякаш си под лупа и всеки път трябва да внимаваш какво правиш.

Казусите са интересни и аз бих предложила следващия път по едно резюме за двете да ви представя, защото те са интересни, има интересен момент от юридическа гледна точка – те не случайно са ги оценили. Едното разследване – трета част на кол-центровете, това е една схема, през която кол-центрове за уж финансови инвестиции, базирани в България, но и във всички балкански страни, Украйна, Грузия и т. н., вършат финансови измами и точат милиони от европейски граждани, т. е. лъжат ги, че им инвестират парите – това е схемата. Това е трета част, по-интересното в третата част, което е направило впечатление на СЮБ, е, че едни и същи – например немско говорещи кол-центрове, звънят на австрийци и звънят на германци – немско говорещи. И когато преди години Гал Барак – ръководителя на тази схема, израелски граждани са отгоре на схемата, Гал Барак беше арестуван в България по искане на австрийските власти. Там го разследваха, там го съдиха, там влезе в затвора. Тогава немските прокурори, които разследваха немската част, тяхната си част от схемата, т. е., това е отделно разследване говорим – имаш отделни потърпевши хора и т. н., немските прокурори поискаха от австрийските власти да не го освобождават предсрочно ами да го предадат в Германия, за да може Германия да си го разследва за техните потърпевши граждани, Австрийските власти отказаха с мотива, че не може един човек два пъти да бъде съден за едно и също нещо. И тук идва интересното – немските прокурори отнесоха въпроса за тълкувателно решение от Съда на Европейския съюз (СЕС) в Люксембург. И поводът да го направя е това, че излезе решението на СЕС и той каза, че това не е съдене за едно и също нещо и че е допустимо, че

може да бъде преведен, защото не са едни и същи гражданите, които са измамени в Австрия – съвсем други хора са тези, които са измамени.

Много накратко, това казва решението и това е много интересен прецедент, който отваря СЕС в Люксембург. Около това е третата част, която е с интересния юридически моменти, който на СЮБ направи впечатление. С оглед на това – аз ви казвам, че и двата случая са интересни, по едно резюме имам готовност за следващия път по ваша преценка да ви представя, защото от юридическа гледна точка тепърва ще се развива.

Във втората част става въпрос за измамите, които се вършат на няколко нива през арбитражни решения, бих казала условно през фалшиви арбитражни решения, понякога и на несъществуващи арбитражни съдилища, най-често на еднолични такива, които нямат никакъв контрол – нито от закона, нито от никъде и не можеш да му хванеш края. После се произнасят тези арбитражни съдилища без никакви правила необявени в Интернет и никъде не може да намериш, преписват от БТПП */Българска търговско-промишлена палата/* - техния най-утвърден арбитражен съд, който е на 120 години. И не можеш да им хванеш края. Т. е., по този начин най-ниското стъпало на измами се явяват имотните измами на граждани, само че на следващото стъпало се отнемат цели бизнеси – за период от 6 месеца могат да ти отнемат бизнеса с всички сметки, пари на фирмата, имоти, каквото имаш, целия бизнес, който ти е развит, а на най-високото стъпало вече е пране на пари.

В тези две части съм описала общо взето тези три нива и схеми, през които може да стане. Тогавашният министър на правосъдието Георги Георгиев говореше и имаше идеи за законови промени как да стане, Дерменджиев от страна на съда на БТПП говореше, имаха идеи. Включително и това мога да включа в резюмето, ако решите да ги разгледаме, ако решите, че бихме могли да ги изпратим някъде, по тия две неща мога да направя за следващия път някакво резюме. И, както миналата година, ще ви изпратя линкове към предаванията, който иска в пълния вид да може да ги гледа.

Благодаря за поздравленията!

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Благодарим за анонса. Да, не би било лошо да включим, макар, че сме правили цяло заседание във Варна, ако си спомняте, на тази тема, от чисто юридическа гледна точка. Но няма пречка отново да се обсъди от гледна точка на гражданите и във връзка с наградата, която получи, да го включим като точка например в следващото заседание. И пак да ангажираме институциите с това, че трябва да се вземат някакви мерки, защото действително имаше работна група в Министерство на правосъдието (МП), аз даже участвах в една.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Да, министър Георгиев имаше такава група; Не знам дали стигнаха до промени в закона; Не, не, нямаше промени; Да, нали ще има нов министър; Да, очаква се новото правителство да е по-дълго от старите.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Може да си направим едно кратко обсъждане, да го изпратим заедно със старите предложения, пък може да направят някаква реформа в тази област.

Да представя нашия гост – г-н Марин Гергов, който участва онлайн и е председател на УС на Камарата на инженерите в инвестиционното проектиране. Здравейте!

МАРИН ГЕРГОВ: Здравейте!

Участвам във връзка с обсъждането на проекта за закон, едно предложение да направя. Подкрепяме този закон.

Понеже виждам, че и други теми имате за заседанието.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Напротив, това беше кратък анонс в заседанието, тъй като имаме награден човек от ГС-ВСС, с журналистическа насоченост. Иначе единствената точка в дневния ред, освен втората, която си е обичайна за организационни въпроси, е обсъждането на законопроекта за вещите лица, който е създаден също от наш член – Съюза на вещите лица и който желаем да го обсъдим – не само законопроекта, разбира се, а и проблеми, които срещат вещите лица в своята работа. Поканихме Ви, тъй като ваши членове най-вероятно работят като експерти по съдебни дела и предполагам имате интерес от тази тема. Ако желаете да се включите в някакъв момент в

дискусията, ние ще докладваме предложението, ще дадете сигнал, че желаете да се включи.

Преминаваме към т. 1 от дневния ред – проект на Закон за вещите лица, вносител е Съюза на вещите лица. Ще дам възможност да го презентират, както и да презентират своето виждане за проблемите с вещите лица в България. Даниела Събева – председател, заповядайте!

ДАНИЕЛА СЪБЕВА: На първо място искам да благодаря за възможността, която ни се даде, да представим такова предложение, тъй като така, както има вещи лица в България, така те вървят със своите проблеми. И от тази гледна точка изключително много благодарим за тази възможност. Хубаво стана, че КСЛБ миналия път бяха засегнали точката за вещите лица, за да може да се коментират и проблемите в тази посока.

Ние сме изготвили едно предложение и то е направено от хора, които работят като вещи лица, всеки ден са в зала, работят досъдебно производство и са много наясно какви са проблемите и къде може да се „пипне“, за да се подобрят и урегулират нещата. Благодарим на всички, че положиха усилия, за да се запознаят с нашето предложение и смятаме, че то е доста балансирано и би било от помощ на всички, замесени в този процес. Нашият проект е различен от Наредбата и ние смятаме, че е нужно да имаме закон за вещите лица, тъй като урегулирането само с една наредба е недостатъчно и е в полза на всички да имаме такъв закон.

Предложили сме доста неща. Запознахме се и с бележките, които са изпратени от различните организации, за което сме благодарни. Всъщност ние с това предложение така да се каже отваряме вратата, за да може да се получи една дискусия, за да стане този закон в най-добрия вид и в най-голяма полза за обществото. Разбира се очакваме и помощ от различните други асоциации, камари и т. н., защото всички са свързани с този процес и мисля, че би било добре дошло всеки да вземе отношение по предложенията.

Това е с няколко думи. Мисля, че можем да започнем обсъждане.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Нека преди това да представя постъпилите становища. Първо, становището на нашия гост, те имат едно предложение – в чл. 15, ал. 3 да се добави, че при наличие на повече степени на професионална правоспособност за регулирана професия, за вещо лице се изисква най-високата степен, осигуряваща най-голям опит. Поясняват и мотивите- в тяхната организация и в Камарата на архитектите в България има лица с ограничена и пълна проектантска правоспособност, и те предлагат за вещите лица да се изисква по-високата – пълна правоспособност. Ако искате нещо да добавите, г-н Гергов?

МАРИН ГЕРГОВ: Само да кажа, че текста вие, като юристи, може да го прецезирате, за да стане по-общ. Това ни е мотива всъщност, че тези, които са с ограничена правоспособност – наши членове, те са с малък опит и при нас влизат по диплома, т. е. завършил висше образование – инженер. А вече, за да е вещо лице, аз смятам, а и другите колеги, че трябва да е опитен човек, най-малко трябва да бъде с пълна правоспособност. В този смисъл, може би и други организации нещо такова ще предложат, вие да го прецените как да го формулирате така, че за вещи лица инженери да трябва да са по-опитни хора. Ако се предлага да са проектанти, то да са с пълна правоспособност. Не знам дали има смисъл да се отделя със специфично някакво изречение за правоспособност, затова съм предложил по-общ текст, който може би ще върши работа.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Добре. Това като изречение второ на ал. 3 или ал. 3 да стане така, както сте го предложили?

МАРИН ГЕРГОВ: Като допълнително изречение след текста.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Доколкото разбирам, идеята е да се предвиди това нещо, а вече самият текст вече юристите да си го прецизират. Те смятат, че не трябва да се допускат лица с ограничена правоспособност да бъдат вещи лица, трябва да са с пълна правоспособност.

МАРИН ГЕРГОВ: Точно така. И колкото по-високо изискване поставите, например, ако има нещо за 10 години, 15 години, нека да са по-опитни хора, защото просто така трябва да бъде.

ДАНИЕЛА СЪБЕВА: В момента има изискване за стаж 5 години.

ТОДОР БАЛАБАНОВ: Дори магистър ако си.

ДАНИЕЛА СЪБЕВА: Да, дори и магистър.

МАРИН ГЕРГОВ: Според нас това е малко. Може да е 5 години с пълна правоспособност по-скоро, ако това нещо, с 5-те години остане, защото завършвайки магистър – аз предполагам, че и при юристите е така, не ставаш автоматично специалист.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: При нас е 2 години, 2 години си младши адвокат и можеш да влизаш.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Искам да допълня, че в много аспекти на експертизата има такива – ако щете и при лекари, ако хванете и юристи и т. н.

МАРИН ГЕРГОВ: Добре, ние сме някъде при юристите и лекарите, като изискване при инженерите.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Като изискване да се прецизира, какво може да се включи в законовия текст и по-подробна уредба обикновено се слага в правилника за приложение. Обикновено така се действа – общата норма се слага в закона, а пък по-подробно разписване се прави в правилника за приложение.

МАРИН ГЕРГОВ: ОК.

ТОДОР БАЛАБАНОВ: Само да вметна, че когато човек е без висше образование в момента трябва 10 години трудов опит и не е разумно този от 10 години да се вдига много нагоре, защото просто няма да има хора. Ако много се вдигне летвата, просто няма да има хора и това ще създаде много по-голям проблем. Значи, 10 е разумно

ДАНИЕЛА СЪБЕВА: Аз дори си мисля да махнем тази част, която е за средно образование.

ТОДОР БАЛАБАНОВ: Не, не. Не може. Има едни творчески професии от рода на художник, който си е завършил средното и примерно трябва да направи експертиза на картина – той няма да изучи 5 години, има много такива професии.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Само по-високо, за да може да ви чуват и онлайн. Художник може да бъде – има експертизи с такива предмети, че наистина; Част от живота; Като се въведе изискване при наличие на правоспособност да бъде само с най-високата; Затова ви казвам, че законът може да се вдигне примерно с пълни правни права или както се изрази г-н Гергов, а пък вече тези особености за различните категории да се разпишат в правилника за приложение; Наредбите; Защото наистина има различни случаи.

ТОДОР БАЛАБАНОВ: И само да добавя, в западния свят се смята, че ако си работил 10 години ти на практика имаш знанията и уменията на един магистър, за 10 години е един емпиричен праг на професионализъм. Например, за да станеш капитан на пътнически полет, трябва да си летял поне 10 години.

МАРИН ГЕРГОВ: При инженерите, ние не сме на това мнение – категорично. Ние, ако човекът няма нужното образование, ако не е учил, поне като бакалавър да е учил, ние не сме съгласни. Ние искаме и образование, и опит, като за образованието - поне бакалавър. Защото при нас *.../лоша връзка/...* инженери, които са директно магистри – някой университет не е спазил закона за висшето образование и направо „изсипва“ магистър, който е учил година, година и половина, но преди това не е имал инженерно образование бакалавър и ние тях не ги признаваме – вече и законът ни го позволява, нашия закон.

Така че не сме съгласни с всичко, което е в западния – не, че не харесваме Западна Европа, харесваме я, но има неща, които са неразумни от гледна точка безопасност в инженерния труд. Мисля, че ако напишете по-общ текст за по-високата степен, а вече в този правилник, който го предвиждате, там вече трябва да се прави, по-лесно да се добави и да се вади.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Може би наистина има смисъл. Разбрахме Ви идеята, не зная как точно ще се формулира, защото както казаха тук, има хора, които са със средно образование и могат да правят експертизи.

МАРИН ГЕРГОВ: Не сме съгласни с такива хора.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Не говорим за Вашата сфера, става дума например за художник, който е завършил Художествената академия.

/Говорят едновременно за случаи и различни дела, в които даже хора с основно образование са привлечани като вещи лица, дори не са със средно образование, но са майстори в занаята си./

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Тъй като обхватът на експертизата е твърде широк, разбира се, че няма как за инженерна експертиза да се вземе човек със средно образование. Може би трябва да има малко по-детайлно за различните видове експертизи да се предвидят тези ограничения, за да не останем в някаква хипотеза така, че да имаме сфера, в която да не може изобщо да се регистрира нещо лице.

ПОЛИНА КАВРЪКОВА: Ако позволите, да допълня Даниела Събева. Това, което ние, като пишем, сме имали предвид чл. 15, ал. 2, т. 2 – придобит практически опит в съответната област, изписали сме го така общо, защото не сме искали да изпадаме в конкретика по отношение на различните класове експертизи, тъй като би могло и в момента, както е разпоредбата – 5 години при магистърска, 10 години при средно образование, но за някои очевидно правоспособности това би могло като изключение, се присъединяваме към идеята да се доразпише за различните класове експертизи в рамките на правилника. Считаме, че в закона би трябвало действително да е общата норма, която сме я предвидили в т. 2 – придобит практически опит в съответната област.

ТОДОР БАЛАБАНОВ: Както е при лекарите. Лекарите, като регулирана професия, не можеш да правиш експертизи медицински, ако не си дипломиран лекар.

ПОЛИНА КАВРЪКОВА: Да, точно.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Да, но тяхната идея е не просто да си дипломиран лекар, а да имаш и някаква допълнителна – защото знаете, че и лекарите не добиват веднага, те имат специализации и т. н. Т. е., наистина има логика тука да се вкара тази идея по някакъв начин, в смисъл как точно ще се формулира не знам и вече да се разпише по-подробно в подзаконовата уредба по различен начин да се уреди за различните видове експертизи. Там, където се изисква наистина по-голяма специализация и практически опит, изрично по-високи изисква да се предвидят за този вид вещи лица. Така, че – да, идеята Ви е добра. Въпросът е, как точно да бъде въведена в законодателството така, че да не – тъй като това е обща норма, която се отнася за всякакви видове експертизи, а те са доста.

МАРИН ГЕРГОВ: Евентуално – понеже ние сме също регулирана професия – инженерите и проектантите, инженерите, които не работят като проектанти, не са регулирана. Освен ако искате да вкарате някакъв текст – аз мисля, че имаше някакъв текст за самата точка за регулирани професии, просто при регулирани професии изискванията може да са допълнителни към този закон в зависимост от конкретните изисквания към професията. Но трябва да е към висшата степен на регулация, защото предполагам, че и лекарите имат някакви степени, сега в момента не мога да го кажа. А и Ви, като адвокати, явно като имате младши адвокати и следващ, също сте регулирана професия.

Така, че при регулираните професии единствено възниква този проблем. Примерно, завършили инженери, които не са проектанти, понеже не са регулирана професия, ние за тях не държим да са непременно за всичко да отговарят или някакви средни техници, които могат да бъдат привлечени за вещи лица в сферата по техните знания. За тях – да, ние сме ок, но специално за проектирането и ние, и архитектите – в случая, понеже знам мнението на Камарата на архитектите в България, на практика те са със същото мнение като нас. Просто при регулирани професии, ще има допълнителни изисквания, които поставят вещите лица в по-високия клас на съответната регулирана професия. Нещо от сорта да се формулира.

ДАНИЕЛА СЪБЕВА: Ал. 3 на същия член дава разяснение на регулираните професии – не знам дали сте обърнали внимание.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: В изр. две предлага да бъде добавено, именно за нея говореше.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Добре. Благодарим!

МАРИН ГЕРГОВ: И аз благодаря.

ТОДОР БАЛАБАНОВ: Само да вметна, че на лекарите, след като се дипломират, трябва да са работили 5 години. Т. е., пак няма да бъде допуснат лекар, ако той не може да докаже. Ето, при нас, когато си подавах документите, трябваше да си снимам трудовата книжка.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Да; Всички сме така.

МАРИН ГЕРГОВ: Само да ви кажа, че при лекарите – те, като завършат, получават общата правоспособност на General Practitioner (GP), как е на български не знам, а вече за следващата им специализация те имат още 5 години – първо 7, след това още 5. А вие, като вещи лица или съда, като вещи лица обикновено привлича специалисти, които са специалисти в конкретната област. Така, че те категорично не са просто сега завършили 5 години, а са завършили, получили са специалност и вече въпросът е дали след получаване на специалността още 5 години се изисква или е достатъчно, че са получили специалност. Вече това са специфични неща, може би от Българския лекарски съюз трябва някой да каже нещо.

Ние сме нещо подобно – завършваме, получаваме ограничена правоспособност, ако съответстваме, след това получаваме пълна след няколко години след опит и след това вече – моето разбиране е, че след това вече може да участваме като вещи лица. Дали 5 години след като сме получили пълна или просто трябва да сме получили пълна, това вече е въпрос на доуточняване, но не е толкова съществено. По-същественото е да е с пълна. И при лекарите, според мен, ще е по-съществено да са със специалност, а не като общо завършили медицина.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Аз мисля, че с добавянето на това изречение в ал. 3, където се говори за регулираните професии, става ясно, че всъщност това ограничение е само при регулираните професии така, че мисля, че нещата са ок.

МАРИН ГЕРГОВ: Точно така.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: По темата. Гледам становището на ОСА и на две-три места ми прави впечатление.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Да, но може ли първо да им дадем възможност да си го представят.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Да си го представят, да.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Имаме становище от ОСА – желаете ли да си представите становището накратко?

ИВАНКА ГЕОРГИЕВА: Да, благодаря за дадената дума.

Ние първо бихме искали да благодарим на тези, които са положили труд и са изготвили Проекта за Закон за вещите лица. Има изключително голяма нужда от такъв закон. Знаете, че ние сме потребителите на експертизите, които се изготвят от вещите лица. Също така по-голяма част от присъстващите знаят, че законотворчеството е един доста сложен и много детайлен процес, а тук материята трябва да бъде много прецизно регламентирана.

В нашето становище ние изложили по съответните разпоредби, които са дадени по текста, който към момента ни беше представен, ние имахме изключително кратък срок, така че сме дали много, много ограничен коментар. Бихме искали да ви помолим да обсъдим възможността за една работна група, в която да поставим по-детайлно въпроса, включително в писмен вид, защото за този кратък срок не можем да обходим тази необятна тема.

Много е важно да изговорим критериите за включване в списъка на вещите лица, критериите на които трябва да отговарят вещите лица, включително и критериите, които трябва да бъдат взети предвид при изключване от списъка на вещите лица. Също така ние трябва да поговорим и

за приемане на експертизите - по какви критерии трябва да бъдат поставени. Трябва да се поговори за отговорността на вещите лица. Трябва да се поставят едни обективни критерии за оценка на труда на вещите лица.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: И за възнаграждението, във връзка с това.

ИВАНКА ГЕОРГИЕВА: И много други въпроси, които, ако ни дадете възможност, сега веднага в много сбит вид колегите, които също присъстват онлайн, биха могли да вземат думата. Но мисля, че не можем да изчерпим само в този формат и само в едно заседание. Така, че ако колегите Диана Димитрова и Маринела Ашикова имат какво много стегнато да добавят, моля да им дадете възможност и след това да преценим доколко да бъде поставен този въпрос на следващо разискване.

Също така, предполагам, че всички знаете, че въпреки доброто желание на всички, най-вече на адвокатите, много трудно съдиите назначават вещи лица поради отводи, поради невъзможност за поемане на ангажимент от един много малък кръг от вещи лица, които работят по множество дела, огромен проблем със забавянията има по дела на представяне на експертизи. Огромен е проблемът с липсата на санкции при многократно отлагане на дела – с години отлагане на дела, когато не можем да получим експертиза по вече поставени задачи. Това са само една много малка част от проблемите, които трябва да обсъдим с доброто намерение и взаимодействие с вещите лица, за да бъде ефективна колаборацията между съда, адвокатите и експертните становище, които те предлагат.

Благодаря ви засега.

Маринела Ашикова е вдигнала ръка, виждам.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Маринела Ашикова, заповядайте.

МАРИНЕЛА АШИКОВА: Няма да влизам в детайл, само ще обоснова защо, според мен, е необходимо в работна група да си допълним законопроекта.

Забелязах, че не е уредена по никакъв начин регистърното производство, компетентния орган, който да следи за наличието на положителните и отсъствието на отрицателните предпоставки за вписване в

регистъра, съответно за условията за заличаване от регистъра и предвиждане на съдебен контрол върху тези актове по вписване и заличаване, което е сериозен пропуск, тъй като се касае за първична нормативна уредба – тя трябва да е застъпена, уредена в закон, а наредбата да уреди нейното прилагане. Няма как тази първична уредба да бъде уредена в *.../лоша връзка/...* наредба на отделен министър или дори на цял министерски съвет.

Сега, по отношение на съдържанието на експертната, има много какво да говоря и да допълня. Кратичко ще обоснова, че експертните заключения се ценят наравно с всичките останали доказателства по делото. Те нямат по-висока доказателствена стойност. За да се прецени тяхната трайна обосноваемост страните, както и съда, трябва да разполагат задължително с информация минимум относно избора от вещото лице метод, доколкото виждаме, че е заложена свобода на избор на метода, а така също пълно и изчерпателно изброяване на документите, въз основа на които е работило вещото лице с предоставяне на достъп до информация по тези документи. В това число може да бъдат на хартиен носител, в електронен вариант или като линк. Но от опита си, който е над 20 години като адвокат, аз знам, че няма как нито съда, нито страните да направят преценка за пълнота, обосноваемост и правилност ако не разполагат с тези документи, въз основа на които вещото лице и изградило своите изводи. Т. е., има един задължителен минимален пакет от съдържание в експертното заключение, което трябва да бъде формулирано на законово ниво.

На следващо място, забелязах, че отсъства какъвто и да е документ относно отговорността на вещото лице за изготвяне на *.../лоша връзка/...* заключение. Вие знаете, че ние, адвокатите, носим професионална отговорност за нашата дейност, която професионална отговорност има множество направления – гражданска отговорност, имуществена за вреди със задължителна професионална отговорност, наказателна отговорност, дисциплинарна отговорност. Не е необходимо да се обосновавам защо вещите лица, които стоят наравно с адвокатите, е необходимо за тях да има регламент

аналогичен на адвокатите за изготвената експертиза и заключения. Т. е., има огромна празнина в закона относно отговорността на вещите лица и относно задължителната необходимост от висока професионална отговорност. А така също досежно санкциите, които трябва да носят в това число при *.../лоша връзка/...* забавяния на делото без основание, когато те стават многократно причина за забавяне на делото и съответно за един незаконосъобразен изход на делото именно заради невярно заключение на вещото лице. Сами разбирате, че *.../лоша връзка/...* която следва да намери уредба и то на законово ниво *.../лоша връзка/...* да можем да работим върху този проект, който е *.../лоша връзка/...* основа, но намирам, че трябва да бъде допълнен. Благодаря.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Всички разбираме, че това е една рамка върху, която тепърва ще се работи. Това не е такъв краен акт; Именно, затова го обсъждаме; Един по един се изказвайте!

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Имаше още един участник от ОСА, който искаше да се изкаже. Заповядайте.

ДИАНА ДИМИТРОВА: Здравейте, Диана Димитрова съм, аз съм вдигнала ръка.

Аз също съвсем накратко ще спра вниманието ви на няколко неща. Аз съм един от членовете на ОСА, които участвахме в изготвянето депозираното пред вас писмено становище и тъй като там нашите бележки са по-скоро технически и детайлни, не бих искала сега да занимаваме членовете на ГС-ВСС с неща, които по-скоро са въпрос на законодателна техника или които навлизат действително в едни доста големи детайли, които биха имали място за своето обмисляне и според мен влизат в най-финалната част на изчистването на този проект.

Аз искам да се присъединя към благодарностите, изказани от колегите, като начало, защото действително в нашата адвокатска практика от десетилетия проблемът с много беглата и оскъдна регламентация на дейността на вещите лица в процесуалните закони на първо място е огромен проблем в практиката, тъй като всички правила за работата на вещите лица, за тяхното

назначаване, за изготвянето на експертизите се оформят опипом, бих казала в хода на практиката, което създава много голяма правна несигурност за всички. А трябва да сме честни, че експертизите практически решават делата. Мисля, че това трябва да го кажем съвсем честно, за да открием важността на проблема. Маринела беше много пунктуална юридически, като каза, че те са само част от доказателствата по делото, които се ценят наравно с всички останали. Много добре знаем, че съдът по никакъв начин не е задължен да кредитира експертизата, но също така знаем, че на практика това се случва изключително рядко. Ако по делото бъде депозирана една некомпетентна, пристрастна или неточна експертиза, много рядко съдът полага усилия да направи един критичен прочит, още повече с оглед на това, че съдиите не са специалисти в общия случай в материята, по която се случват експертизите и те самите по същия начин, както нас, имат така – много малка компетентност понякога, за да могат да направят едно мотивирано, критично отхвърляне на изводите на експертизата. Така, че действително адмиравам тази инициатива, тя е много важна. Мисля, че ще подобри изключително много качеството на експертизите и като крайна цел качеството на правосъдието.

Колегите, които са изготвили законопроекта, ще видят нашите технически детайли. Както ви казах, аз не искам сега да се спирам на тях. Маринела постави принципните въпроси, които трябва да разгледаме допълнително. Аз бих искала тук да акцентирам само на нещо, което ми се иска да намери своята достатъчно ясна регламентация в закона, без да навлизаме в някакви *...лоша връзка/...* текстове, защото това само вреди после на правоприлагането.

За мен е изключително важно, предвиденото в законопроекта или проекта нека да го наречем, изискване за всеостранност на експертизата. И действително, благодаря изключително много на авторите на документа, защото един от много съществените проблеми в практиката е неуредността, нека така да кажем, на това до каква степен вещото лице следва да се

съобразява с – нека го наречем, буквалната формулировка на въпросите. Всички адвокати в практиката сме се сблъскали *.../разпадане на връзката/...*

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Изчезна звука; Не се чувате; Сега чувате ли ме, защото при мен микрофона работи – Да; Чуваме.

ДИАНА ДИМИТРОВА: Добре. Не знам дали нещо не натискам тук по микрофона.

За да избегна техническите проблеми, съвсем накратко – за мен е много важно да залегне в закона достатъчна регламентация, която да създава ясно задължение за вещите лица да изследват по свой почин всички въпроси, които са от значение за отговор на поставените въпроси, независимо дали те са залегнали буквално и изрично в поставените задачи. Защото изключително често се сблъскваме с проблема когато вещото лице не е било достатъчно компетентно по въпроса и по една или друга причина не може или не иска да отговори на определени съществени въпроси да си ги спестява при анализа, след което, като започнем да задаваме въпроси по време на изслушването, чуваме дежурния отговор - не ни е поставена такава задача. Докато е повече от ясно, че изследването на определени въпроси и изхождайки от правилата на науката и на съответната експертна практика, е включвало иманентно изследване на определени въпроси.

Едни съвсем прост пример ще дам с примерно експертизите на пътно-транспортни произшествия, които са едни от най-честите. При поставен въпрос да се изследва възможност за предотвратимост на произшествието от страна на водачите е ясно, че, за да отговори пълно на въпроса, вещото лице трябва да изследва както скоростта, така и опасна зона, така възможностите за спасителни маневри, така и да изследва безопасната скорост без те да му бъдат поставени изрично като въпроси. Когато обаче вещото лице иска малко така да насочи, нека да кажем, отговорите в посока в полза на едната или на другата страна, хайде да не е много често, но се случва – давам го само като пример, да се спести изследването на тези въпроси и въз основа на един или два други критерия да каже – Ами, ударът е бил непредотвратим за еди-кой-си водач. И

като започнем ние да задаваме въпроси, да каже – Ама вие не сте ми поставили задача за безопасна скорост, не сте ми поставили задача за опасна зона на спиране и т. н.

Та, затова приветствам изключително много залегналия в закона принцип за всеостранност. Той е залегнал както в *.../лоша връзка/...* залегнал на няколко места в законопроекта, като започнем от чл. 6, после доста добре е развит в чл. 7. Но в рамките на работната група, която колегите предложиха, аз бих искала да поговорим по детайли малко повече и по този въпрос, защото същевременно на едно друго място в закона беше също правилно записано, че вещото лице не следва да разширява, допълня, изменя самоволно поставените задачи. Ето, всичките тези текстове мисля, че трябва да ги доизчистим, без да влизаме в казуистика и да ги направим взаимосвързани, за да е ясно, че вещото лице действително трябва да има една малко по-голяма – всъщност доста голяма самоинициативност, да избира методите, материалите, обектите и всичко това, което мисля, че доста добре е залегнало в закона. Мисля, че има нужда и от малко систематика, за да получи той един наистина завършен вид.

Благодаря ви. Ако позволите, нещата, които казахме, ще ги постави допълнително в писмен вид. Но ако разширим и продължим тази инициатива, за мен ще бъде най-добре. Благодаря ви.

МАРИНЕЛА АШИКОВА НАПИСА В ЧАТА: Задължителна застраховка професионална отговорност; Отговорността на вещото лице за невярно и неправилно заключение е самостоятелна и неправилно съдебно решение, основано на невярно заключение, не я изключва; Отговорността има няколко проявления – глоби, отговорност за вреди, наказателна отговорност, дисциплинарна, отписване от регистъра; Задължителна застраховка професионална отговорност защитава вещите лица. Пълният и изчерпателен регламент в закона брани преди всичко вещите лица. Регламента на обективни законови критерии за възнаграждение също брани интереса на вещите лица. Вътрешно гилдийен контрол ще пази авторитета на всички вещи лица. Съдебен контрол над актовете на вписване в регистъра, отказите и отписванията, бранят

вещите лица. Т. е., моите предложения бранят и защитават добросъвестните вещи лица.

МАРИН ГЕРГОВ НАПИСА В ЧАТА: Успех със законопроекта! КИИП няма да участва в работната група, но имаме желание да видим следващата версия на законопроекта, когато стане готова.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Благодаря. Ваня Петрова.

ВАНЯ ПЕТРОВА: Ваня Петрова съм. Чух адвокатите, щастлива съм, че адв. Ашикова е за, защото аз работя от много години с нея, много я обичам, мога да си го призная. Много добре работя с нея, не правя комплименти, аз съм пряма и откровена и тя го знае – нали така, адв. Ашикова.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: След комплиментите, може ли по същество.

/Оживление в залата, говорят едновременно./

МАРИНЕЛА АШИКОВА: Аз също високо ценя твоята дейност!

ВАНЯ ПЕТРОВА: Адв. Ашикова, съгласна съм с Вас. Аз казах – миналия път, Вие не бяхте, че винаги работя със следователи, прокурори и адвокати, държа на всичките.

Да, права сте – аз също се вбесявам когато вещо лице закъсне с експертизата и отлага делото, и измисля най-различни причини. Да, трябва да се обърне внимание на този проблем, защото се бави делото – мисля, че сте съгласна, трябва да помогнете в това отношение какво да се предприеме.

Другото, което казахте, във връзка с документите за представяне, примерно счетоводната експертиза да представя върху какви документи работя. Ние не представяме, ние сме длъжни да опишем – да и аз какво правя. Карам страните съответно да приложат документите те както са ни разпоредили от съда, да приложат документите, които са дадени на вещото лице и то е работило. Така че права сте - да бъдат представени от тях, а не от нас – ако нещо трябва да се видоизмени, но е така.

Другото което е – аз за всичко подкрепям адвокати и следователи – казвам си го честно, чл. 5, само да отворя, аз съм участвала едната в този проект за закона, в чл. 5 – Законност и независимост, вещото лице формира

заклучението си по вътрешно убеждение – и да не го чета да не губя времето. Значи, казано ни е да работим точно по – да всестранно, да не го чета, всичко е отбелязано, да не излизаме извън задачите! Не може, защото ако примерно, излезем извън задачата – нали, казвам ви мнението на вещите лица, това означава, че си пристрастен към един и ще каже – Защо включи?! Да, аз имах такъв случай! Имах случай такъв, работя, старая се винаги – аз уважавам адвокатите, когато са в залата, и допълних експертизата с две изречения, защото ми бяха дадени документите! И започна да ми се упражнява натиск от адвокатката – Защо допълнихте?! Ами да – хората са си отразили вземанията, аз допълних и нямате си представа аз за 20 години нещо лице, аз имам проблем само с тази адвокатка, която упражни натиск върху мен, тормозеше ме цяла седмица, за да пусна доклад и аз да си махна тези изречения! Но аз допълних, защото аз виждам документи, сложих и стана „мазало“.

ТОДОР БАЛАБАНОВ: Аз имах абсолютно същия проблем. Абсолютно същия проблем! И след това вече – аз само по заданието.

ВАНЯ ПЕТРОВА: Да. Ако има, задайте допълнителна задача и това е! При следователи и прокурори - тогава вече всичко е по-изчерпателно, задачата при тях е по друг начин. Но при адвокатите е така! Така, че аз съм съгласна с адв. Ашикова. Просто трябва страните да представят документите. Не можем да излезем извън задачата! Не знаем, примерно – имам и такива случаи, адвокатът задава въпрос, смята едно да се отрази, обаче изказът му не е така и аз го питам – Какво имахте предвид? – и той да поясни. Казвам, това не е така, Вие искате, то е съвсем друго – адвокатката нали не е счетоводител. Аз обаче мисля, че – и с колежките работим, Поли Кавръкова е одитор, не е кое и да е нещо лице, поясняваме, гледаме, но нямаме право да излизаме извън задачата! Нямаме! Пристрастност е!

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Така е, безспорно е.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Така. Заповядайте, адв. Ашикова.

МАРИНЕЛА АШИКОВА: Само да допълня с две точки, защо е изключително важно дали нещото лице, дали страната, която е представила на

вещото лице документите, да ги приложи към делото. Защото почти в 100% от случаите съдията отказва предварително доказателствените искания да бъде задължена страната да представи документи, които създава или съхранява с основание, че вещото лице всъщност ще работи въз основа на тези документи. Т. е., ние задължително в закона трябва да предвидим нечие задължение да представи тези документи по делото.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Да! Това да!

ПОЛИНА КАВРЪКОВА: Само в допълнение на Ваня Петрова да обърна внимание, че ние това – за всестранното изследване на обстоятелствата по конкретно дело или досъдебно сме го написали в чл. 5 – за всестранно разглеждане на обстоятелствата, напълно сме съгласни. Но по същия начин в чл. 6 сме написали, че вещото лице, освен че трябва да работи безпристрастно и на база на всестранно разгледаните обстоятелства, трябва в пълен обем да даде отговори съобразно поставените задачи, за да се елиминира всякакъв вид субективност на преценката, кои задачи трябва да бъдат включени, кои не трябва да бъдат включени. И смятаме, че това, което адвокатите казват и това, което ние сме имали предвид е в абсолютен синхрон.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Да, точно така! Да, така е.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Въпросът е, за да може да си защитите едно заключение в зала, нормално е да сте изследвали всестранно въпросите, а пък да отговорите на въпросите, които ...

ПОЛИНА КАВРЪКОВА: ... ни поставят възложителите. Това е била и нашата идея.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Вие трябва да имате цялата картина, а ще отговаряте каквото ви питат и защо стигнахте до тия изводи, за да може да отговорите и откъде сте взели конкретните числа. Ами, то е така.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Да. Да.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Богдана.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Първо, също да изкажа поздравления за изготвянето на проекта.

ДАНИЕЛА СЪБЕВА: Благодаря Ви.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Защото по-трудната част е да изготвиш някакъв проект за закон. Много по-лесно е след това ние да си говорим отгоре и да нанасяме поправки и да правим разни велики неща, но като имаш някаква основа. Така, че поздравления и за това, че след толкова години трудът не е малък.

Искам да се солидаризирам и да обърна внимание на три пункта от становището на ОСА, които са важни, т. е. да ги поставя на вниманието. Още веднъж отбелязвам, че точно това е функцията на нашето обсъждане днес – да поставим нещата където би могло да се продължи обсъждането, да го детайлизираме и с оглед на това подкрепям предложението за работна група евентуално да продължим да го обсъдим по какъв начин би могло да се продължи.

Чл. 12, ал. 4 – казват адвокатите, трябва да се уточни по какъв начин се установява, че назначаване на лице извън регистъра е единствената възможност. Също смятам, че трябва да има ясни критерии, за да не стане „Сульо, Пульо, Атанас и аз“ ставаме експерти.

След това, чл. 13, ал. 3, т. 14, които може би тук, в разпечатания законопроект има пропуск, но във разпечатания се вижда, че вещото лице може да бъде магистрат, а в становището пише, че в графата не може да бъде магистрат – може би някъде не се е разпечатала някаква част.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Няма как да е магистрат.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: След това, мисля, че е много важно и това, което казаха – да се намери баланса при сроковете за изпълнение на експертизите. Да се намери баланса между това когато понякога има обективната невъзможност да го – т. е., ако ти сложат един фиксиран срок за изготвяне на експертизите, понякога обективно не може да се изготви в този срок, има дела от 158 тома, примерно. А от другата страна да се намери баланса - кога е съзнателно бавене или на юридически език казано – шиканиране. Тук има какво да се помисли за някакви критерии.

И още веднъж за критериите – в чл. 15, ал. 3 наистина подкрепям това, което казва, че трябва да се ясни критериите за упражняване на професията, това, което го коментирахме до сега.

По тези пунктове има какво да се обсъжда все още. Сега вие кажете как да стане, но аз подкрепям, че би могло да се продължи тая работа и с оглед новата политическа обстановка има смисъл да внесем някъде нашите предложения – в Правна комисия, в Министерство на правосъдието (МП), както си ни е практиката, малко да ги „ръчнем“ нещо да направят.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Още повече, че знаем всички от историята на ГС-ВСС, че обикновено като се създава работна група в МП и за 6 месеца работната група винаги стига до чл. 6-8 и приключва до там. А сега, при положение, че вече има законопроект, който е изцяло разписан, който естествено винаги ще има какво да се допълни, да се изрази мнение, предполагам, че ще е по-лесно – вече е, било на работната група в МП или в Народното събрание, когато има основата да надграждат.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: А, и кажете – значи, обсъждали сме въпроса за възнагражденията, не съм аз човека, който.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Счекотлива тема е, защото – ако трябва да вземаме становище, аз, като адвокат, винаги ще имам обструкции в тази посока.

ПОЛИНА КАВРЪКОВА: А ние пък ...

/Говорят едновременно./

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Може ли да взема думата – Светла Дерменджиева съм.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Светла, заповядай!

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Само да се изкажа! Моите аргументи да си довърша.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Изпратих кратко становище, защото не бях сигурна, че ще имам възможност технически да се включа.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Не съм го докладвала още.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Първо, искам да благодаря на вносителите. Тъй като те са наши нови членове, знаете, че има няколко работни групи по въпроса, така че навътре сме с материята. Вие всички сте получили становището ми, което е кратко. Искам да обърна внимание на следното.

Първо, трябва да се засегнат въпросите, свързани с етиката и етичните критерии, както и нарушаването им да бъде обвързано със съответните наказания. Това е един момент.

Вторият момент, това, което искаше да каже и започна да говори Богдана, много пъти сме говорили, това е по отношение на възнагражденията. Там има два момента. Единият момент е чисто технически – продължават съдилищата да не делят възнагражденията и разходи, и след това на 90% се облагат и разходите. Трябва да се разгледа въпроса с ДДС-то, което много пъти сме коментирали и най-вече тук, доколкото в прочита на законопроекта, който наистина е цялостен, има предложение да се обвържат с необходимите присъщи разходи с тези, които са си извоювали адвокатите само, че тук трябва закон. В становището си съм написала, че трябва да разгледаме внимателно нормативната уредба и да видим дали има място за *.../лоша връзка/...*, така – отделен момент за вещото лице.

Затова по отношение на възнагражденията следва да имаме, ако мога да кажа, едно отделно заседание именно в тази глава – Глава VIII, а иначе предложението за работна група е много хубаво, но аз имам опасения, че ако изпуснем момента сега с бъдещото ново правителство, с това завършвам и своето становище, малко да избързаме, а може би след като излезе протокола от това заседание, пък и вносителите си водят бележки или всички ние отново да им изпращаме своето виждане, да направят адаптация и актуализация на проекта, може би ще бъде по-бързо, разбира се, само разсъждавам на глас, и след това с този актуален проект ние отново да седнем и да го разгледаме. Не знам, трябва да се реши по-правилната стъпка и да се *.../лоша връзка/...* хем да бъдем достатъчно екзактни и хем същевременно да не губим ценно време.

От друга страна, в становището си съм засегнала и въпроса – то го има в закона, но не е достатъчно ясно. Това, както г-н Гергов започна в началото, трябва да има, да е ясно, че приложението което и класовете и видовете експертизи отговарят на различни критерии за вписване на лицата в регистъра, а тези критерии различни години – това, което се коментираше съвсем в началото, както и определена квалификация. Ще се опитам да ви дам един пример. 5 години счетоводен трудов стаж – ама какъв?! Вие знаете ли – ще се изразя със счетоводна сметка, която стандартно се ползва. *.../лоша връзка/...* това е сметката за каса *.../лоша връзка/...* предприятия, магазини и прочие – не говоря сега за възможностите. Осчетоводяват *.../лоша връзка/...* 5-10 години, тя може да е със средно специално образование, след това няма никакъв поглед върху цялото счетоводство, върху финансовите потоци, обаче им прави счетоводна експертиза. Това за мен не е допустимо. И трябва наистина да се помисли по моето предложение, становище.

Обръщам внимание и подкрепям напълно, защото това е един глобален въпрос, г-н Гергов, критериите за вписване, обвързани с отделния клас експертизи, защото за *.../лоша връзка/...* е едно, за графолозите е друго, за инженерите е трето, за счетоводителите е четвърто. И трябва да бъде обвързано с тази квалификация, която е не която имаш стандартно висше образование да кажем бакалавър или магистър, или допълнителните изисквания за определен трудов стаж, както е пълна правоспособност, а надстроечното образование което е. Защото дипломираните експерт-счетоводители – това вече е надстроечно. Независимите оценители – и това е надстроечно. Всичките специалности, които са разглеждат и излизат от Института по криминология – Христо Колев може да ме поправи, ако някъде така не се изказвам правилно, но по същия начин.

Така че проектът, който ни е представен, е изключително цялостен, но трябва да се обърне внимание и да се уточнят именно тези тънкости, които ще дадат възможност за по-бързо съдебно производство. Защото ако едно нещо лице не е достатъчно компетентно, за каква всестранност става въпрос за какви

срокове! Недостатъчната компетенция *.../лоша връзка/...* трябва да е балансирано, за да не се окаже, както каза г-жа Велинова по някое време днес, че няма кои да се впишат в този списък. И аз си мисля тези неща и те трябва да бъдат така по-внимателно разписани. Аз с удоволствие ще продължавам *.../разпадане на връзката/...*

Благодаря на всичките предложения, защото те са изключително важни, за да могат от различен ъгъл да се дадат възможност този проект да бъде допълнен. Защото това, което е направено, то няма какво да се маха. Да остане да се доработи. Не знам дали ме чувате добре, много благодаря за вниманието, оставам на линия.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Благодаря на Светла.

Да, Мила, заповядай.

МИЛА ГЕОРГИЕВА: Аз искам да кажа нещо, във връзка с изказването на Светла Дерменджиева. Да направя отметка за етичните стандарти, по които работят вещите лица.

Работих по две дела – едното за „Софийски имоти“ АД, вещото лице подаде сигнал срещу прокурора за това, че не харесвал заключението му, започнаха статии в медиите, вещото лице работеше с престъпния свят. Накрая отстраниха прокурора, защото и отвътре имаше подкрепа и това вещо лице със своите безобразни заключения – ставаше въпрос за заменки, като кон за кокошка. Вещото лице стана победител и делата *.../шум в залата/...* по давност – погасителната давност, абсолютната *.../шум в залата/...* във Върховния съд.

Втори такъв случай имах по делото, ако се сещате за едни машини за кренвирши, които Германия осъди продавачите на машините – български фирми, а в България казаха, че тия машини са нови. А в Германия осъдените хора бяха в затвора, защото са продали пребоядисани стари машини. От вещите лица има огромно значение какво ще се каже, ако лъже *.../лоша връзка/...* незабавно изключване от списъка. Това е моето предложение. Благодаря!

/Шум в залата. Говорят едновременно./

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Благодаря, Мила. Сега искам и аз да кажа няколко неща. Светла си изложи становището, вие също сте го получили, то е кратко, така че всички сте наясно с него.

Първо, много ми харесва този законопроект не само защото имаме някакъв вече оформен текст, а и защото е много конкретен и кратък. В смисъл, ние, юристите, понеже рядко умеем така кратко да се изразяваме, но това, че е написано кратко, ясно и точно на мен лично много ми харесва, защото законите по принцип трябва да бъдат такива – кратки, ясни и точни.

Съгласна съм със становището на адвокатите от ОСА, че трябва да малко повече обаче да се разпише въпросът за вписването в регистъра в закона. Там действително трябва да се пипне и също основанието и начина за отписване от регистъра – това са неща, които трябва да имат своята законова рамка в закона и съответно вече да се доразвият в подзаконовата нормативна база.

По отношение на възнагражденията. Винаги досега, знаете, че са се уреждали в наредбите, т. е., може да остане там, но може би било добре някакви минимални стандарти да се въведат в закона – имам предвид за възнагражденията, за да е ясно, че не може да се пада под тях.

За отговорността на вещите лица, аз мисля, че този въпрос е уреден в процесуалните закони. И в ГПК, и в НПК, знаете, има възможности за глоби, включително и при необосновано забавяне, има и наказателна отговорност.

ХРИСТО КОЛЕВ: Но то е само за невярно заключение.

ДАНИЕЛА СЪБЕВА: Не е само за това.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: За невярно е – чл. 291 е за невярно заключение.

ПОЛИНА КАВРЪКОВА: За срока сме разписали в чл. 44 в този проект. За срока – за забавяне на срока.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: По принцип, вещите лица когато отказват да дадат експертиза, те винаги сочат някакво основание. Съдията или

органът как ще провери това нещо. Ние обикновено го приемаме просто ей така – на доверие, че не са в състояние и просто ги сменяме вещите лица. Така, че не виждам, какво повече можем ние да направим по отношение на тази отговорност.

Наказателната е ясна. Сега, ако заключението не е достатъчно обосновано, то органът няма да го приеме и вещото лице няма да си получи възнаграждението. Ако пък органът го приеме, каква отговорност да носи вещото лице след като съдът го е приел това нещо и въз основа на него си е постановил решението или пък органът. То де факто тук вече имаме – то ако е изцяло невярно, то тогава минаваме в чл. 291 – наказателна отговорност. Ако е поради некомпетентност или нещо такова и съдът го е приел, и се е основан на него, то и съдът не си е свършил работата или органът, който е приел. Така че аз не знам каква отговорност да носят вещите лица, при положение, че техните експертизи винаги минават през контрол на органа, който ги е назначил. Сега, ако има някакви частни експертизи, където могат някакви имуществени вреди да се причинят на лица – не знам, там вече определено не съм сигурна.

Но в тази връзка смятам, че е добре наистина да се направи обсъждане – защото така и така имаме някакъв проект и тъй като адвокатите имаха доста допълнения към този проект, ако искате да си направите среща, да обсъдите възраженията и допълненията и евентуално днес да вземем решение, на следващото заседание да се обсъдят тези възражения и допълнения, и резултатът от срещата. И след това, като имаме окончателен проект, за който и адвокатите, и вещите лица са стигнали до съгласие, да го подкрепим и да го изпратим в МП. Според мен, няма да има някакво кой знае какво забавяне, защото тепърва престоят конституиране на Народно събрание, правителство да се сформира.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Ако можа да кажа, г-жо Велинова.

Първо, до един месец най-рано ще се сформира правителство, дори месец и половина. След това поне 1-2 месеца и то ако въобще решат без лятна ваканция да карат, има 3-4 изключително важни въпроса и преди тях абсурд

нещо да вкарат, т. е. държавата няма бюджет – такива 2-3, които са изключително важни. Т. е., по-рано от септември реално няма смисъл, ние и в момента да пратим – тя, държавата, без бюджет, тия седнали за вещите лица да говорят.

/Говорят едновременно./

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: С оглед на това имаме време до към септември да изчистим това и тогава да го внесем. Просто исках процедурно да изясня, г-жо Велинова, че имаме време.

ТЯТАНА ЛИСИЧКОВА: И да е по-качествен продуктът.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Аз мисля, че следващото заседание, тъй като доколкото виждам има доста голямо положително отношение към този проект, мисля, че тези неща, които искате да ги допълните, ще може до следващото – да речем до края на май, да се направят или началото на юни. Да го приемем, да изготвим протокола заедно с окончателния проект и да го изпратим в МП с акта на ГС-ВСС.

Да, Тодор.

ТОДОР БАЛАБАНОВ: Има и обществена инерция. Преди два дни бях на делото с бащата на Сияна, отложиха делото заради експертиза, но има и обществена инерция.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Искам да кажа и още нещо. Много е важен въпросът за вписването в регистъра. Виждате сега какво стана с автоекспертите, тях ги подложиха на някакви изпити, а при другите вещи лица няма такова нещо. Т. е., ако ще има някакви изисквания, то следва да са за всички.

/Вълнение в залата. Говорят едновременно./

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: То е дискриминационно.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Няма как, вещите лица по тези експертизи с нищо не са по-различни от другите вещи лица.

Да, кажете.

КРАСИМИРА ДИМИТРОВА: Аз искам да кажа за административно-наказателната отговорност. Вярно, че има Правилник, но мисля, че законово трябва да се уреди по-подробно, по ЗАНН */Закон за административните нарушения и наказания/* не мога да формулирам текстове. Кой ще е органът, който създава акта по административното нарушение и после, кой е органът, който ще налага санкцията и ще издаде наказателното постановление – това е моето предложение.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Като се говори за тази отговорност, не знам дали изобщо може да се вкара в ЗАНН.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: ОК, къде да бъде?; В наказателната; Добре, те казват административна отговорност, значи главата е „Административна“, а не...; И то за вещо лице за изготвяне на експертизата без основателно; То винаги може да се; Това не е изяснено, просто не е изяснено, разбирате ли?; То и общата глоба съществува, въпросът е да иска съда да го приеме, че е така; Те имат право толкова, доколкото административна отговорност може да се обжалва, в случая това, което се решава; Може би терминологично да се изчисти в този смисъл; Да, да. Малко са постни тия – грубо казано, извинете ме за израза, административната отговорност е малко постна; Ами не, вещото лице без уважителна причина ако не представи – то има възможности.

/Говорят едновременно./

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Да, заповядайте, г-н Колев.

ХРИСТО КОЛЕВ: Благодаря на колегите, които са направили тази разработка. В страната вярно липсва такава разработка от дълго време – написана. Ние сме започнали такава разработка в настоящия състав на ГС-ВСС още от 2021 г. Може би КСлБ в мое лице съм един от първите, които предложи, че трябва да има нов закон за вещите лица. Нов закон, като цяло закон. Трябва да излезете първо от Закона за съдебната власт (ЗСВ), той е структурен само за магистратите, а вие в момента фигурирате там, както навремето бяха служебните защитници в нашия закон – ЗСВ. Това не е правилно и затова вече сме стигнали до общото мнение да има такъв закон.

Този закон, който вие го представяте, е добре. Адмирам и колегите от ОСА каквото са направили, като забележки и допълнения към него. Да, и те са прави, затова аз предлагам, като обобщение на всичко, което казахме до момента, и на колежката от АПБ, която липсва – г-жа Петрова, нека да направим една работна група в настоящия състав, за да може всяка организация, която има възможност да си изложи писмено по конкретния закон, по конкретната глава да се направят допълнения. Ето по този начин ще може да стигнем до решаване на някакъв, а не да влизаме в дребнавост и да акцентираме върху отделни казуси, които безспорно всички сме имали във времето и много спорове сме водили в дебати, за да може да ги изчистим.

Естествено, както казахте, дописване, отписване в регистъра, всички други проблеми – много колеги са ми казвали за големи проблеми. Повдигат обвинение на вещо лице в кабинет 1, в кабинет 2 той се явява и изважда експертиза! Какво да направят, казва прокурора. Ето ви парадокс – аз поемам дело, преглеждам документите, експертиза назначена преди 6 месеца, заключението къде е – няма го. Какво да направя с това вещо лице, освен да се заема?! Мога ли да губя времето на обществото, като цяло?! Това пак са единични случаи, но ще може да ги акцентираме тук.

Основното, когато се създава един закон, е той да отвори врата на нови хора, нови професии, които са и работят, но в момента те са оставили съдебната система настрана и не искат да чуят за нея. Казваме, елате да ви ползваме капацитета, защото вече има закон и той ви пази, той ви пази! Това вие не сте го залегнали, но трябва да има защита на вас, като цяло, защита каквато има в момента защита на свидетелите, които са застрашени в наказателното производство.

КРАСИМИРА ДИМИТРОВА: Да, много добре!

ХРИСТО КОЛЕВ: Аз много добре знам, защото съм работил с доста сериозни престъпни организирани групи и отделни личности. И когато му дадеш експертиза на вещо лице, веднага може да се уплаши – така да се каже.

Имал съм страхотни предложения – защото ще дойде някой да ти направи нещо.

Но когато се прави закон, той трябва да можем ние да кажем на законодателя – вижте, направихме, дадохме този труд от нас, той е от професионалната общност, като цяло, спестили сме време на обществото и на вас, и да се придвижва. Защото това ще е може би 6-та година, няколко пъти сме правили работни групи, стигаме до някъде, изпращаме го до МП, както знаете, стига се донякъде – чл. 6 или чл. 9, и дотам докато дойде ред на следващата работна група.

Нашето становище, с г-жа Петрова, е точно такава да се направи работна група, да може да го отложим за известен период от време, да се акцентира върху всички проблеми, които го имаме – заплащане, излизане въобще от ЗСВ, структуриране на нов закон, въобще по нов начин да може, защото сега съдебната система на върховно ниво от администрацията отговарят за вписването и квалификацията, която вие имате, я давате на всички тези ръководители. Осем са подписите на окръжно ниво, които трябва да се положат от всички органи, за да се приеме едно нещо лице, да се утвърди и съответно по обратния ред пък заличаването много трудно става. Един – Бог да го прости, починал, името му стои, никой не го отписва.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Да. Така е.

ХРИСТО КОЛЕВ: Аз съм стигал до девето нещо лице от списъците да го търся кой разбира и най-накрая всички ми затварят телефона, защото съм ги прозвънил всички – Ти не разбра ли, че не разбирам от тази дейност или съм се отказал да извършвам!

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Да, може би така е резонно, защото при нас, когато почине действащ адвокат, се уведомява адвокатската колегия и тогава неговият архив, т. е. висящи, архивирани дела, се описват от колегията и се разпределят на адвокати, които да ги продължат. Така, че има резон.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: По наредбата, която е приета и сега е валидна, се въведе всяка година следваща до 31-во число вещите лица да заявяват дали

искат да упражняват тази професия. Всъщност, в момента текущ текст, който ние съответно предоставихме такива декларации на административния ръководител; Както при нотариусите заявяват – Аз ще бъда заместван от този нотариус и вие може да си изберете, аз ще бъда заместван, ако не дай си Боже нещо се случи, защото сме влизали в жилището на нещо лице, което е починало, да си търсим документите и се почва. Добре, но ние сме от една структура, а вътре се намират документи от това районно, от трето районно, от четвърто и ние ставаме „гара разпределителна“ за тези, а това са държавни; А при нас кой ще поеме дейността, се случва когато се отписваш от колегията – при жив адвокат се отписва от колегията и не иска да работи, като адвокат, тогава трябва изрично да посочи кой адвокат му продължава работата по делата. При смърт вече се описват и така.

ХРИСТО КОЛЕВ: При възнагражденията също има много голяма проблематика, защото са взети след Софийска градска прокуратура – един от най-големия разпределител и платец на възнаграждения на вещи лица в държавата. И ние много острожно, винаги внимаваме какви документи ни представят – много се следи това нещо, но това е един изключително голям труд, който се извършва, обаче той остава малко настрана от цялото. Но на практика той отнема много време. На всеки един следовател и прокурор му отнема много време да се пишат – може би 10 листа за една ваша справка, за една експертиза. И те си вървят по каналния ред. Докато – съгласете се, че ние защо ви назначаваме експертиза, пък аз да ви оценявам труда?! Ние не сме компетентни да ви оценяваме труда.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Е, така е, но понеже така се формулират разноските по едно досъдебно производство, което буквално ще се възложат или на подсъдимия, или ще останат за сметка на държавата; Така е, така е; Така е, но нали има наредба и там е посочено цена на час, как се регулира – то вече са доста уредени тези неща; От моята практика, като дойде нещото лице в зала и първоначално му е определен един депозит от – сега ще говорим в евро, защото сме в евро, но му е определен депозит от 300 евро, но той дойде и каже

запознаване с делото толкова, толкова, това, това, това и накрая казва 840 и съда казва давам ви една седмица да довнесете, ако не – ще ви осъдя с решението; Защото ние нямаме основание да намалим възнаграждение, което той е декларирал, че е – как да преценя аз дали той ги е употребил тия часове; Съгласна съм, но гледайки от нашата камбанария, по отношение на нас много бързо ги преценявате нещата и така бързо ни „орязвате“; А, не! Не говорете така общо!; Не се обиждайте, моля Ви се! Какви са съдиите, какви са – още повече, нека да обърнем внимание на; Може би има такива случаи; Винаги депозитите са съобразени с обема и обхвата на делото; Точно така!; Не се знае какви материали ще са необходими; Ние да имаме възможността да отчетем реално времето, което сме употребили; Има и някакъв резон и за минимални, и за максимални прагове така, както ги имат адвокатите – те имат минимални прагове при поява на защита при наказателни, общи са но са минимални прагове. Защо го казвам, защото веднъж ми се наложи да назначавам на две фактури – то е ясно какъв ще е резултатът математически, обаче получих документи от друго място, от друг съд извършил вече тази. Да спести пари на държавата, изискаме документите. Те по някой път отказват да ги признаят, защото не са назначени от органа, който и трябва пак да назначим за едно и също нещо. Оказа се, че аз ще дам 300 единици – в лева да речем, а съда Х беше дал 1300 при едни и същи въпроси. Това не е ли парадокс, когато говорим за един и същи вид експертиза, различно заплащане в държавата!?

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: За мен начинът на деклариране е добър, защото вещото лице си носи отговорност в края на краищата за тази декларация и така все пак има някакъв обективен критерий, по който да се определи възнаграждението.

Искам да кажа още нещо, което пропуснах за този спор, който тук възниква за това, че не трябва да се отклонява от експертизата. И този въпрос е малко спорен. Първо, адвокатите добре казаха, че в някои случаи те не приемат като за отклоняване въпроса – случая с ПТП е категорично такъв, защото то няма как да отговориш на въпроса, без да отговориш на всичките. Но има и

друго нещо, особено в наказателния процес. В края на краищата вещото лице, за да изготви експертизата, той работи върху всички материали, които са му предоставени. И ако види там нещо, което е важно, то ако не го съобщи, то това нещо ще остане просто ей така и реално погледнато..., а той няма право, защото това е наказателно производство. Знаете, че там има служебно начало, съдът е длъжен, ако страните бездействат, да изясни той нещата. Т. е., вещото лице е този, който трябва да посочи, че има основания да се обърне внимание на нещо друго, което той е видял, но съдът при поставяне на въпросите или страната при поставяне на въпросите, не е видял. За мен тази забрана да се отклоняваш, така някакси не ми е ок, особено за наказателните производства.

Виждам, че имаме участник онлайн дал знак – г-жа Елисавета Стойкова от КНОБ.

ЕЛИСАВЕТА СТОЙКОВА: Здравейте, присъединявам се към мнението. Благодаря за целия коментар и изложените допълнителни аргументи.

Това, което слушайки и предварително цените, чувам само за задължения, чувам само за отговорности. Основният въпрос е, кой защитава интересите на вещите лица и остава на заден план. Това е най-големия проблем за мен конкретно, като вещо лице, със стаж. Само задължения, само отговорности и накрая влиза в съдебна зала – всички, които влизат в зала, знаят.

Другото, няма как – много добре г-жа Дерменджиева обърна внимание на етиката. За мен може да се включи още едно задължение на вещото лице – да уведоми съда, че няма необходимата компетенция да извърши задачата. Не само поради липса на компетенция да се отказва от експертизата, защото, ако не уведоми съда, съдът после ще му я приеме. Ама дали е оценител на поземлени имоти, горски територии или не, ама прави оценка на гори е друга тема. Казвам го в този аспект. Може да е с *.../лош връзка/...* - чудесно. Ако добросъвестно не информира съда за липсата на компетенция за задачата, по която е назначен от съда, няма как съдията да знае в детайли тази информация.

Другият момент е относно възнаграждението. Напоследък практиката, която аз лично, като вещо лице се опитвам да спазвам е да информирам съда и

страните за предвидимостта на разходите по експертизата, която когато е необходимо оценка на 35 имота, не върви възнаграждението, първоначалното, да е 30 евро.

Това е, присъединявам се към останалите мнения. Ще запиша впоследствие, като институция, нашите коментари. На първо време това мога да кажа. Много са важни въпросите, лично смятам, че не е случайно, че досега няма закон и никой не може да ми обори това, като усещане. Но че в съда се злоупотребява, се злоупотребява и така, и така. Остават вещите лица без защита, тях няма кой да ги защити! Има само санкции, отговорности, задължения и ако имаш някакъв проблем, към кого да се обърнеш!? Те ти казват – съдията така е решил и това е.

Благодаря ви.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: Искам само да допълня, много се извинявам, но Диана Димитрова виждам, че чака, тъй като така върви разговорът, Светла Дерменджиева съм.

Мисълта ми е следната. Обърнах внимание по отношение на етиката. Но по отношение на квалификацията – нямах намерение в момента да го излагам, но очевидно има необходимост да се обърне внимание и на това. Там, където има стандарти, нека да си има стандарти по всяка специалност .../шум в залата/... стандарти за разглеждане, всяка една правоспособност има стандарти. Това се казва в члена, в който е предвиден в проектозакона, тази всеобхватност – какво значи всеобхватност?! Ако всички отговорим на нужните стандарти, значи си всеобхватен. И трябва да се помисли там където няма стандарти. Благодаря ви.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Г-жо Велинова, правя процедурно предложение, тъй като за трети път се връщаме на едни и същи неща, да приключим с оглед на това, че всички сме горе-долу съгласни с това, че трябва да се продължи в работна група. Просто да обобщим нещата.

КРАСИМИРА ДИМИТРОВА: Може ли и аз нещо да кажа – извинявам се, че втори път взимам думата. Подкрепям това, което се изказа. Не

с всички, които се изказаха, съм съгласна, но добре, като цяло подкрепям. За мен законът е добър. Вие сте специалистите и давате конкретиката.

И друго искам да предложа, ако има работна група в нея да бъде включена председателката на Сдружението. Защо, защото тя е дългогодишен експерт – вещо лице. Така, че предлагам Величка Томова да бъде включена в работната група от СОПС.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: То си зависи от вашата организация кой ще излъчите за работната група.

КРАСИМИРА ДИМИТРОВА: Именно, това казвам, понеже нея в момента я няма и затова казвам.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Добре.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Нека сега да обсъдим работната група. Аз ви предлагам от вашето сдружение да си включите които искате представители – така. От ОСА, които имахте доста предложения към законопроекта – вие кой ще излъчите да се срещне с вещите лица и да дообсъдите тези предложения, които имате?

ДИАНА ДИМИТРОВА: Ако позволите, аз затова вдигам от известно време ръка, защото имам процедурно предложение. Бих искала да предложа в срок, в който да решим днес, който все пак да бъде една седмица колегите, ако кажат и две да са, зависи кога ще бъде следващото заседание, всички, които имат нещо да допълнят по законопроекта, да го направят в писмен вид. Моля за вашето мнение, дали да го изпратим пак до всички членове или само до колегите от СВЛ, които са изготвили законопроекта, за да не пълним пощите на всички, ако прецените, че така е удачно. И в тези писмени изложения всяка организация да посочи, дали иска да участва в работната група и чрез кои свои членове. Мисля, че това ще бъде най-оперативно, защото когато нещата са в писмен вид се разглеждат много по-лесно и самите заседания на работната група са много по-кратки и стегнати. Благодаря.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Аз ви предлагам да излъчите ваш представител, ако имате готовност, който да участва в тази т. нар. работна

група и всеки, който иска от организациите в 7-дневен срок да представи писмените си възражения и представител за работната група, ако желае такъв да бъде включен.

Това всичко да се изпрати и съответно тези, които желаят да участват в работната група, ще се чуят по телефоните, ще се разберат къде да се срещнат, ще си направят 1-2 срещи и ще доизчистят детайлите на проекта. Да бъдем по-оперативни, в смисъл да не правим никакви сложни списъци. Вие, например от ОСА, имате ли готовност да посочите някой или ще го направите в 7-дневен срок?

ИВАНКА ГЕОРГИЕВА: Нека вътрешно да организираме и ангажиментите си спрямо съдебната власт, и ще отговорим.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Добре. Тези хора, които засега са заявили желание да участват, това са трите колежки от СВЛ и Величка Томова от СОПС. Тодор? – и Тодор от Асоциация „ФОРУМ“. До тук имаме четирима участника.

СВЕТЛА ДЕРМЕНДЖИЕВА: И аз бих желала.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Светла Дерменджиева също. А от ОСА – в 7-дневен срок ще ни изпратите човек, който желае да участва и вече ще си внесете предложенията.

ХРИСТО КОЛЕВ: Ще участвам и аз, няма проблем. Аз съм развил такива теми, това е най-голяма тема, която може.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Христо Колев ще участва от КСЛБ.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Да дадем 1-седмичен срок и те да си представят становището.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: То за всички важи този срок.

Колеги, в 1-седмичен срок всички организации, които желаят техен представител да бъде включен в тази група, да изпратят името му с координати как да се свържат с него и да си изпратят писмено предложенията. Вие, от ОСА, имате предложения, но ако имате и допълнително, си ги представете. Групата ще се събере, ще си комуникират помежду си, ще изчистят и допълнят нещата и

ще ни внесат окончателен проект, по който са се съгласили и който ние да подкрепим.

ХРИСТО КОЛЕВ: От АПБ също не е лошо да бъдат записани, пък те, ако имат възможност, вече и чрез мен.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Това важи за всички организации. Тях ги няма и кой ще ги уведоми.

КРАСИМИРА ДИМИТРОВА: Става въпрос за конкретни имена, пък другите, които изпратят.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Да, ето и Тодор от Асоциация „ФОРУМ“ има готовност, Светла има готовност. Тези, които желаят, да представят допълнително. От нашата Асоциация няма да представим, аз си казах това, което имах – Вие си ги записахте, видяхте какво имам предвид.

Още нещо, по отношение прилагане на писмените доказателства, напълно съм съгласна с ОСА, че писмените доказателства трябва да фигурират или като доказателства по делото, или като приложение към експертизата. Няма как *.../шум в залата, говорят едновременно/...* вещото лице да ги приложи към експертизата, че са му представени във вид на заверено копие от адвоката – това също не е пречка, тъй като експертизите понякога имат и приложения. Няма пречка и двата варианта, но действително писмените доказателства винаги трябва да са по делото, защото случва се понякога в експертизите има грешки. По тия писмени доказателства ми се е случвало да хващам грешки на вещото лице. Трябва да го има това нещо по делото, тук съм съгласна категорично с ОСА.

Да гласуваме по т. 1 решение, с което създаваме работна група за доработване на законопроекта, който беше представен от СВЛ, в която – те си посочиха техни представители, дамите, които присъстват днес в нашето заседание, включва се от „ФОРУМ“ Тодор, включва се Величка от одиторите, включва се, по нейно желание, Светла Дерменджиева и Христо Колев от КСЛБ. Предоставя се възможност в 1-седмичен срок останалите организации да посочат техен представител заедно с координати за връзка с този представител,

който ще участва в тази група по доработване на законопроекта за вещите лица, както и...

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: ...и в 2-3 седмичен срок всеки да си изпрати становище от организациите, ако и допълнително такава.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Както и 2-седмичен срок, в който организациите могат да представят писмено допълнителни искания, допълнения към законопроекта.

Взимаме решение, че окончателно становище по законопроекта ще бъде взето след представяне на окончателния проект от работната група.

ТАНЯ ЛИСИЧКОВА: И дискусия в Съвета.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Да, да.

СТОЯН ДИМИТРОВ: След двучасова дискусия, установихме, че е необходимо.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Гласуваме акт на ГС-ВСС със следния текст:

„Гражданският съвет към ВСС, след дискусия по проекта за Закон за вещите лица, все следното решение:

I. Създава работна група за доработване на законопроекта, в която се включват:

1. Даниела Събева – Съюз на вещите лица;
2. Ваня Петрова – Съюз на вещите лица,
3. Полина Кавръкова – Съюз на вещите лица;
4. Величка Томова – Сдружение на одиторите в публичния сектор;
5. Тодор Балабанов – Асоциация „ФОРУМ“;
6. Светла Дерменджиева – Асоциация „ФОРУМ“;
7. Христо Колев – Камара на следователите в България.

II. Дава срок до една седмица на всички организации, които желаят да излъчат свои представители, да определят такива, като представят координати за връзка с останалите членове на работната група.

III. В срок до две седмици всички организации, които имат предложения към законопроекта, могат да представят писмено своите искания и/или допълнения на работната група.

IV. Гражданският съвет ще вземе окончателно становище по законопроекта след представяне на крайния проект от работната група в следващо заседание.“

Гласуване: за – 15; против – няма; въздържали се – няма.

Приема се.

Нашият гост – г-н Гергов, понеже видях, че се включихте, желаете ли нещо още да кажете?

МАРИН ГЕРГОВ: Не. Включих се, за да покажа, че съм ви слушал през цялото време. Успех със законопроекта!

КИИП няма да участва в работната група, но имаме желание да видим следващата версия на законопроекта, когато стане готова.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: А, браво. Благодарим. Сериозни сте, благодарим.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Добре. По т. 1 взехме решение. Пропуснах да ви кажа, че има становище от БАВЛЕК, от г-жа Желязкова, че по принцип подкрепят в общ план и смятат, че по-детайлно трябва да се разпише. За тях важи всичко това, което приехме днес, те могат да си посочат представител и съответно да участват.

Минаваме към т. 2 – организационни. Първото, което искам да ви уведомя, е във връзка с конкурса за ученическо есе по темата за правовата държава. Конкурсът върви, инициаторите са от БАВЛЕК, Хасково. На 15 май ще има награждаване на есето, което е спечелило конкурса, осем деца са написали есета. Има и инициативен комитет, който ще ги награди, аз ще връща също награда. Който от ГС-ВСС желае, на 15 май, следобед, ще е награждаването и допълнително ще ви изпратим покани по имейлите.

Бяхме на една церемония миналата година, наградахме колежка за принос към правосъдието, наградата е на името на съдия Мария Ангелова, имаше представители на местната общност, много беше хубаво.

Ако желаете, на 15 май – ще ви изпратим имейли на всички организации, който желае, може да присъства. Има си инициативен комитет, на мен ми изпратиха есетата, погледнах ги – много хубаво са ги написали децата. Казах си предпочитанията към четири есета, които ми направиха по-добро впечатление, не че превъзхождаха другите. Вече инициативният комитет ще избере трите най-добри, на които ще бъдат връчени наградите.

В организационни въпроси другото е следващото заседание и ако някой иска да постави въпроси в тема организационни.

ХРИСТО КОЛЕВ: Теми за другото заседание и дата.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Теми за другото заседание сега ли ще определим. Въпросът е работната група, дали ще успее за следващото заседание да приключи с предложенията за проектозакона.

ОТ УЧАСТНИЦИТЕ: Ще има и три почивни дни; Затова предлагам след 24 май; Ако искате в началото на юни, за да може да има повече време; 5 юни – петък; Добре; Само да нямам заседания; Или 29 май, петък, или 5 юни, петък; Понеже м. май има много празници, ако искаме законопроекта да имат възможност да го завършат, да го направим 5 юни, петък, от 10 ч.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Аз ще направя едно кратко резюме по тия две теми, които представих в СЮБ, само в юридическата им част и ще пратя линкове, който иска да гледа темите. И имам още едно предложение, по ваша преценка кажете колеги, с оглед това, което говорихме, дали да не направим един преглед на предложенията, които сме внасяли и до къде сме стигнали и тях да ги внесем и как да стане без да ги обсъждаме отново, а просто да видим и да решим отново да ги внесем. Това би могло да стане много бързо, всеки може да си прегледа по темите какво е постигнато.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: То по последните теми май нищо не е постигнато.

ЕЛИСАВЕТА СТОЙКОВА: Извинете, мога ли да се включа.
Последно – юни или юли?

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Юни, шести месец.

ЕЛИСАВЕТА СТОЙКОВА: На 5 юни имаме общо събрание на КНОБ така, че ние няма да можем да се включим. Не знам чисто процесуално как стои въпросът.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Ще изпратите становище.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Може да изпратите становище – да, или да упълномощите някой да гласува от ваше име.

ЕЛИСАВЕТА СТОЙКОВА: Целият Управителен съвет (УС), включително юриста, ще бъдат на събранието. Но може да изпратим становище, благодаря за разяснението.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Вие ще получите всички материали преди това.

Датата 5 юни остава. Който не може да присъства, ще получи една седмица преди това всички материали, може да напише писмено становище и да упълномощи който и да е член от ГС-ВСС да го представлява и да гласува от името на организацията и с неговия избор.

А няма ли да участвате в работната група */към Елисавета Стойкова/*?

ЕЛИСАВЕТА СТОЙКОВА: Ще предам въпроса към УС и след като се вземе решение, ще ви уведомим. Приетият срок, който чух, е 7-дневен.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Да, да. Няма да бъдете лишени от възможност да изразите становище и да гласувате. Има възможност, нали го казвам, да изразите и писмено становище, и да упълномощите който и да е от членовете на ГС-ВСС да гласува от ваше име.

ЕЛИСАВЕТА СТОЙКОВА: Благодаря.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Добре. И сега – за следващото заседание имаме вече точка, довършваме темата със законопроекта на СВЛ.

Втора точка, Богдана предложи да направи кратка презентация на двете теми.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: С оглед на това, че представляват юридически интерес. Не всеки има достъп до такива решения, хубаво е юристите да ги знаят, утре ще им се случи и с оглед на това ще изнеса по едно резюме на двете неща. И ще изпратя линк, който иска да ги гледа в цялост.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Точно така.

По отношение на третата тема – нещата, които сме изпращали, ние просто може да ги изпратим пак, вместо да ги обсъждаме тук. Нямам спомен, беше стигнало донякъде предложението за възнаграждението на съдебните заседатели, бяха го приели донякъде и после „потъна“.

ЕМИЛИЯ НИКОЛОВА: Да, да, абсолютно. Няма нищо, няма промени.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: На мен затова ми е интересно и с по едно изречение да се каже докъде е стигнало, за да знаем реализацията каква е.

СТОЯН ДИМИТРОВ: Ако има някакви промени, тогава да ги дебатираме.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Ако вече не са актуални, като цифри, поне цифрите да се актуализират.

ЕМИЛИЯ НИКОЛОВА: Не, няма. Така си и остана реално на 10 евро.

ТАТЯНА ЛИЧИКОВА: На час?

ЕМИЛИЯ НИКОЛОВА: Не! Максимум 10 евро.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Проблемът е при явяването. Когато им тръгне делото, те си имат вече по колко на час. Но когато делото се отложи, на тях им се плаща...

ЕМИЛИЯ НИКОЛОВА: ...беше не по-малко от 20 лв. – досега от 2016 г.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Но, знаете ли, чисто практически при тях се случва така. Отиваме на заседание и един съдебен заседател го няма.

ЕМИЛИЯ НИКОЛОВА: Това е в много редки случаи!

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: Ами случва се. Искам друго да кажа – във ваша полза го казвам това, което ще го кажа. Примерно, съдията чете едно

определение, с което разпореждане заменя този съдебен заседател, отлага го за след два часа, за да има възможност другият да дойде, но след това пише само примерно, ако е било в 9 ч. заседанието, а той го обяви за в 11 ч., той им ги пише от 11 ч., а не от 9 ч. и ние висим пред залата. Така, че има ги и тия нюанси.

ЕМИЛИЯ НИКОЛОВА: Да, да.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Всичко зависи от съдията. Може да започне заседанието, да даде почивка за изчакване и ще си пише от до колкото часа е.

ТАТЯНА ЛИСИЧКОВА: То всичко зависи от съдията.

БОГДАНА ЛАЗАРОВА: Дайте да не се връщаме, имаме още много теми, които сме разглеждали.

ПРЕДС. ПЕНКА ВЕЛИНОВА: Колеги, следващото заседание е на 5 юни 2026 г. от 10,00 ч. Темите ги уточнихме.

С това изчерпахме дневния ред. Благодаря ви за участието.

Закривам заседанието.

Заседанието на Гражданския съвет към ВСС приключи в 12:07 ч.

**СЪПРЕДСЕДАТЕЛИ НА
ГРАЖДАНСКИЯ СЪВЕТ КЪМ ВСС:**

/п/
ПЕНКА ВЕЛИНОВА
ГС-ВСС- НПО

/п/
ЕВГЕНИ ИВАНОВ
ГС-ВСС - ВСС

*Протоколирал: /п/
Валентина Тесовска,
техн. сътр. ГС-ВСС*